

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI BANKOWEGO FUNDUSZU GWARANCYJNEGO W 2001 ROKU

(skrót)

I. DZIAŁALNOŚĆ GWARANCYJNA BFG

1. Realizacja wypłat środków gwarantowanych

W 2001 r. Bankowy Fundusz Gwarancyjny gwarantował środki zdeponowane w bankach do równowartości w złotych 15.000 euro, w tym do 1.000 euro w 100%, a powyżej 1.000 euro w 90%.

W ubiegłym roku Fundusz zrealizował wypłaty środków gwarantowanych dla deponentów Banku Spółdzielczego we Włodowicach, którego upadłość sąd ogłosił 31 sierpnia 2001 r.¹⁾, a także dla deponentów Banku Staropolskiego SA w Poznaniu z tytułu uzupełnień listy deponentów (upadłość ogłoszona w lutym 2000 roku). W przypadku klientów Banku Spółdzielczego we Włodowicach, zgodnie z kursem euro obowiązującym w dniu ogłoszenia upadłości Banku²⁾, BFG gwarantował zwrot środków do wysokości 52.826,48 zł dla jednego deponenta.

Zgodnie z ustawą o BFG syndyk masy upadłości Banku Spółdzielczego we Włodowicach zobowiązany był przedstawić Bankowemu Funduszowi Gwarancyjnemu listę deponentów wraz z wyliczeniem należnych im kwot w terminie 30 dni od ogłoszenia upadłości Banku. Pierwszą wersję listy deponentów syndyk przedstawił z zachowaniem tego terminu, Zarząd Funduszu jednak zmuszony był odmówić jej przyjęcia – podobnie jak i następnej jej wersji – gdyż nie odpowiadały one wymogom określonym w ustawie o BFG. Trzecia wersja listy deponentów została przedstawiona przez syndyka w dniu 16 października 2001 r. Po stwierdzeniu zgodności z wymogami ustawy, Zarząd Funduszu w dniu 19 października 2001 r. podjął uchwałę nr 111/58/G/2001 w sprawie przyjęcia listy deponentów i przekazania syndykowi odpowiedniej kwoty na wypłatę środków gwarantowanych. Wypłaty dla deponentów Banku zostały przeprowadzone w dniach od 5 do 28 listopada 2001 r. Dodatkowo, w dniu 30 listopada 2001 r., Zarząd Funduszu podjął uchwałę w sprawie przyjęcia uzupełnienia listy deponentów BS we Włodowicach. Uzupełnienie dotyczyło osób, które nie znalazły się na liście pierwotnej lub dla

których stany na rachunkach zostały wykazane w nieprawidłowej wysokości.

Na realizację gwarancji na rzecz 2.511 deponentów BS we Włodowicach przeznaczono 12.240,1 tys. zł. W dniu 31 października 2001 r. Fundusz przekazał syndykowi środki finansowe na realizację wypłat. Po odbiór środków pieniężnych w wyznaczonych terminach nie zgłosiło się 415 osób. W związku z tym syndyk przekazał do Funduszu nie podjęte kwoty w wysokości 19,8 tys. zł.

Czas oczekiwania deponentów Banku Spółdzielczego we Włodowicach na wypłatę środków gwarantowanych wyniósł 66 dni, licząc od daty ogłoszenia upadłości banku, a 123 dni od dnia zawieszenia jego działalności. Ustawa o BFG nakłada na Fundusz obowiązek dokonania wypłat środków gwarantowanych w terminie 3 miesięcy od dnia niedostępności środków, tj. zawieszenia działalności banku. W przypadku wystąpienia okoliczności uniemożliwiających wypłatę w tym terminie, okres ten może być przedłużony za zgodą sądu. Ze względu na przedłużony czas oczekiwania na ogłoszenie przez sąd upadłości BS we Włodowicach (57 dni) Bankowy Fundusz Gwarancyjny wystąpił do sądu ze stosownym wnioskiem, uzyskując zgodę na przekroczenie 3-miesięcznego okresu dokonania wypłat³⁾.

W związku z przekroczeniem przez Sąd Okręgowy w Częstochowie ustawowych terminów rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości Banku Spółdzielczego we Włodowicach oraz o przedłużenie terminu wypłat środków gwarantowanych dla deponentów tego banku, Fundusz wystąpił do Ministra Finansów o zasygnalizowanie powyższych nieprawidłowości Ministrowi Sprawiedliwości⁴⁾.

Bankowy Fundusz Gwarancyjny dwukrotnie przeprowadził kontrolę procesu wypłat przez syndyka środków gwarantowanych w Banku Spółdzielczym we Włodowicach. O ujawnionych nieprawidłowościach został poinformowany Sędzia Komisarz nadzorujący pracę syndyka upadłego Banku. Do momentu zakończenia wypłat stwierdzone przez Fundusz nieprawidłowości zostały usunięte.

W 2001 r. syndyk Banku Staropolskiego SA w Poznaniu w upadłości przedłożył 12 uzupełnień listy deponentów. Uzupełnienia te objęły 147 deponentów, głównie spadkobierców, zapisobierców i osoby, które poniosły koszty pogrzebu posiadaczy rachunków zmarłych przed ogłoszeniem upadłości Banku. Łączna kwota środków gwarantowanych wynikająca z tych uzupełnień wyniosła 234,3 tys. zł.

Na realizację gwarancji na rzecz 2.658 deponentów BS we Włodowicach i Banku Staropolskiego SA w upadłości przeznaczono łącznie 12.474,4 tys. zł, których źródłem były:

- ❖ środki odzyskane przez BFG z mas upadłości – 7.992,3 tys. zł,
- ❖ środki płynne upadłych banków – 4.482,2 tys. zł.

Z działalności BFG

Oznacza to, iż w 2001 r. Bankowy Fundusz Gwarancyjny nie korzystał ze środków zgromadzonych przez banki na ich funduszach ochrony środków gwarantowanych.

Fundusz jest zobowiązany do bezpośredniego dokonywania wypłat deponentom, którzy nie podjęli należnych im środków gwarantowanych w trakcie wypłat prowadzonych przez syndyków. W roku 2001 w siedzibie Funduszu dokonano wypłat na łączną kwotę 2.311,2 tys. zł dla 837 deponentów banków, które upadły w poprzednich latach (w tym 2.297,8 tys. zł dla 829 deponentów Banku Staropolskiego SA). Według stanu na dzień 31 grudnia 2001 r. łączna kwota zobowiązań Funduszu z tytułu niepodjętych przez 9.261 deponentów (w tym 3.819 deponentów Banku Staropolskiego SA) kwot gwarantowanych wyniosła 3.877,9 tys. zł. Średnia kwota, która nie została podjęta, liczona dla deponentów wszystkich upadłych banków wynosi 418,73 zł, a w przypadku deponentów Banku Staropolskiego SA – 993,93 zł.

W latach 1995–2001 wypłaty środków gwarantowanych dla 309,4 tys. deponentów wyniosły ogółem 810.754,1 tys. zł, z czego 626.076,4 tys. zł (77,2% wypłat) zostało sfinansowanych z funduszu ochrony środków gwarantowanych.

2. Środki odzyskane z mas upadłości banków i ich rozliczenie

W 2001 r. – po przekazaniu środków na wypłaty dla deponentów Banku Spółdzielczego we Włodowicach – Bankowy Fundusz Gwarancyjny zgłosił wierzytelność do masy upadłości tego banku w kwocie 7.992,3 tys. zł.

W ubiegłym roku Fundusz odzyskał z tytułu wierzytelności zgłoszonych do mas upadłości banków część środków z 17 banków w kwocie 7.879,7 tys. zł. Ogółem w latach 1995–2001 Fundusz otrzymał z mas upadłości banków kwotę 25.069,8 tys. zł (w przypadku 37 upadłych banków postępowania sądowe zostały zakończone), co stanowi 4,0% kwot przekazanych syndykom mas upadłości banków na wypłaty.

Środki odzyskane z mas upadłości banków są wykorzystywane na finansowanie kolejnych wypłat środków gwarantowanych. Dotychczas na ten cel zostało wydatkowane 13.195,0 tys. zł. Do wykorzystania pozostaje 11.874,8 tys. zł.

3. Przedawnienie roszczeń

Zgodnie z ustawą o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, po upływie 5 lat od dnia spełnienia warunku gwarancji, tj. dnia ogłoszenia upadłości

banku, roszczenia deponentów ulegają przedawnieniu. W roku 2001 przedawniły się roszczenia 49.007 deponentów 80 upadłych banków na łączną kwotę 727,8 tys. zł. Średnia wysokość przedawnionego roszczenia wyniosła 14,85 zł.

II. DZIAŁALNOŚĆ POMOCOWA BFG

1. Pomoc finansowa z funduszu pomocowego na usunięcie stanu niebezpieczeństwa niewypłacalności

1.1. Cel i zasady działalności pomocowej

Podstawowym celem działalności pomocowej jest ochrona deponentów przed utratą depozytów ulokowanych w bankach zagrożonych niewypłacalnością. Zgodnie z ustawą o BFG pomoc może być udzielana w formie pożyczek, gwarancji lub poręczeń, a także wykupu wierzytelności. Udzielona w 2001 roku pomoc finansowa w formie pożyczek z funduszu pomocowego przeznaczona była w trzech przypadkach na samodzielną sanację, w dwóch na przejęcie banków znajdujących się w stanie niebezpieczeństwa niewypłacalności oraz w jednym na zakup akcji banku zagrożonego niewypłacalnością.

Z dotychczasowych doświadczeń Funduszu wynika, że najskuteczniejszym sposobem ochrony interesów klientów takich banków jest pomoc udzielana silnym kapitałowo bankom na przejęcie banków znajdujących się w złej sytuacji ekonomiczno-finansowej. Mając to na uwadze, Fundusz jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach udziela bankom pomocy na tzw. samodzielną sanację.

Działalność pomocowa w 2001 r. prowadzona była, podobnie jak w latach poprzednich, według następujących zasad:

- ❖ przestrzegania zasady równości banków w dostępie do środków pomocowych poprzez stosowanie przejrzystych kryteriów i procedur przyznawania pomocy;
- ❖ możliwie szybkiego stawiania środków pomocowych do dyspozycji banku spełniającego kryteria udzielenia pomocy w celu minimalizowania strat;
- ❖ wspierania procesów konsolidacyjnych i restrukturyzacyjnych poprzez udzielanie pomocy na przejęcia banków znajdujących się w stanie niebezpieczeństwa niewypłacalności przez banki silne kapitałowo;
- ❖ mobilizowania wnioskodawców do poszukiwania dodatkowych, poza pomocą BFG, źródeł wsparcia finansowego w celu realizacji programów postępowania naprawczego, w szczególności wsparcia ze strony akcjonariuszy banku,

Z działalności BFG

- ❖ zapewnienia ekonomicznie wysokiej efektywności pomocy, m.in. poprzez określenie w umowach o udzielenie pożyczki konkretnych warunków, których spełnienie przez bank powinno przyczynić się do trwałego odzyskania wypłacalności, np. takich, jak: racjonalizacja kosztów działania, reinwestowanie dochodów uzyskiwanych w związku z otrzymaniem i wykorzystywaniem pomocy w bezpieczne, a zarazem rentowne instrumenty finansowe, przeznaczanie całości nadwyżki bilansowej na zwiększenie funduszy własnych.

1.2. Warunki udzielania pomocy

Zgodnie z art. 20 ustawy o BFG udzielenie pomocy finansowej możliwe jest po spełnieniu określonych warunków, a w szczególności:

- ❖ uznania przez Zarząd Funduszu wyników badania sprawozdania finansowego przedstawionego przez bank ubiegający się o pomoc, a w przypadku wniosku o udzielenie pomocy na przejęcie banku, połączenia się banków lub zakup akcji (udziałów) innego banku – wyników badania sprawozdań finansowych obu banków;
- ❖ przedstawienia przez bank programu postępowania naprawczego pozytywnie zaopiniowanego przez Komisję Nadzoru Bankowego, a w przypadku przejęcia/połączenia się banków, zakupu akcji (udziałów) innego banku – pozytywnej opinii Komisji Nadzoru Bankowego o celowości tych działań;
- ❖ wykazania, że wysokość wnioskowanej pożyczki, gwarancji lub poręczenia nie jest wyższa niż łączna maksymalna kwota z tytułu gwarancji w tym banku, liczona jako suma środków gwarantowanych na rachunkach deponentów, a w przypadku wniosku o udzielenie pomocy finansowej w celu przejęcia lub połączenia z innym bankiem – nie jest wyższa niż suma środków gwarantowanych na rachunkach deponentów w banku przejmowanym;
- ❖ wykazania, że nastąpiło wykorzystanie dotychczasowych funduszy własnych banku na pokrycie strat banku ubiegającego się o pomoc lub banku przejmowanego.

Rada Funduszu, zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt 6 ustawy o BFG, określiła zasady, formy, warunki i tryb udzielania pomocy finansowej podmiotom objętym obowiązkowym systemem gwarantowania środków pieniężnych oraz określiła kryteria oceny stopnia niebezpieczeństwa niewypłacalności (uchwała nr 35/97 z dnia 20 listopada 1997 r., znowelizowana uchwałą nr 10/99 z dnia 18 marca 1999 r. i uchwałą nr 21/99 z dnia 26 sierpnia 1999 r.).

Bezpieczny Bank

Pomoc finansowa udzielana była na następujących warunkach:

- ❖ podstawę ustalania oprocentowania pożyczek stanowiła stopa redyskontowa weksli uchwalana przez Radę Polityki Pieniężnej;
- ❖ oprocentowanie w skali roku:
 - dla banków komercyjnych 0,4 stopy redyskontowej weksli,
 - dla banków spółdzielczych 0,2 stopy redyskontowej weksli;
- ❖ prowizja:
 - dla banków komercyjnych 0,3% kwoty pożyczki,
 - dla banków spółdzielczych 0,1% kwoty pożyczki;
- ❖ maksymalny okres korzystania z pożyczki – 10 lat;
- ❖ karencja w spłacie rat kapitałowych – maksymalnie do połowy okresu korzystania z pożyczki;
- ❖ wypłata pożyczki – jednorazowo lub w transzach;
- ❖ naliczanie i pobieranie odsetek – w okresach kwartalnych, a spłaty pożyczki – w ratach kwartalnych lub półrocznych.

1.3. Decyzje w sprawie wniosków o udzielenie pomocy

Zgodnie z przyjętymi zasadami, banki ubiegające się o pożyczkę przedkładały program postępowania naprawczego uwzględniający pomoc BFG, informacje o sytuacji finansowej oraz projekcję kształtowania się sytuacji ekonomiczno-finansowej po uzyskaniu pomocy. Fundusz dokonywał oceny możliwości odzyskania przez bank wypłacalności oraz jego zdolności do spłaty pożyczki wraz z odsetkami w ustalonych terminach.

W roku sprawozdawczym podjęto decyzje w sprawie udzielenia pomocy finansowej sześciu bankom (trzem komercyjnym i trzem spółdzielczym) w formie pożyczki na łączną kwotę 749.000,0 tys. zł (co stanowi 64,7% funduszu pomocowego będącego w dyspozycji BFG w 2001 r.).

Cztery z sześciu pożyczek zostały udzielone na wsparcie procesów konsolidacyjnych. Stanowi to kontynuację polityki, jaką Fundusz przyjął na początku swej działalności. Celem tej polityki, realizowanej wspólnie z Narodowym Bankiem Polskim i Komisją Nadzoru Bankowego, jest dążenie do stworzenia sektora bankowego złożonego z silnych kapitałowo i ekonomicznie podmiotów.

W 2001 r. dziewięć banków dokonało całkowitej spłaty otrzymanej w latach poprzednich pomocy finansowej na łączną kwotę 119.600,0 tys. zł. W przypadku ośmiu banków przyznana pomoc finansowa skutecznie wspierała realizację programów postępowania naprawczego – nastąpiło usunięcie stanu niebezpieczeństwa niewypłacalności, a ich aktualną sytuację ekonomiczno-finansową należy uznać za w pełni zadowalającą.

Z działalności BFG

Jedynie jeden bank spółdzielczy – mimo pomocy BFG – nie poprawił swojej sytuacji ekonomiczno-finansowej. W związku z tym został on przejęty przy pomocy Funduszu przez inny, silniejszy kapitałowo bank spółdzielczy.

Od początku działalności do końca 2001 r. BFG udzielił 77 pożyczek (26 pożyczek dla banków komercyjnych i 51 dla banków spółdzielczych) na łączną kwotę 1.930.415,4 tys. zł (87,6% tej kwoty otrzymały banki komercyjne, a pozostałe 12,4% banki spółdzielcze).

1.4. Efektywność działalności pomocowej

Pomoc finansowa, jaką Bankowy Fundusz Gwarancyjny udzielił w 2001 r., stanowi istotne wsparcie procesów sanowania banków i ich konsolidacji.

Pozyskanie nowych inwestorów strategicznych zapewniło bezpieczeństwo zgromadzonych w bankach środków pieniężnych.

Pozytywne efekty dla systemu bankowego miała również pomoc skierowana na przejęcie banków spółdzielczych znajdujących się w stanie niebezpieczeństwa niewypłacalności. Zapobiegła ona upadłości banków, gwarantując miejscowej ludności i samorządom terytorialnym, korzystającym w głównej mierze z usług lokalnych banków spółdzielczych, dostęp do usług bankowych oraz wzmacniając bezpieczeństwo lokowanych przez nich środków pieniężnych. Niedopuszczenie do upadłości zapobiegło ponadto utracie miejsc pracy zatrudnionych w tych bankach osób.

Udzielanie przez Bankowy Fundusz Gwarancyjny pomocy finansowej bankom, w których występuje niebezpieczeństwo niewypłacalności, zwiększa zaufanie społeczeństwa do instytucji bankowych i sektora bankowego. Przyczynia się ono do wzrostu bezpieczeństwa środków lokowanych w bankach przez osoby fizyczne i podmioty gospodarcze. Działalność ta stanowi znaczący wkład w stabilizację polskiego sektora bankowego.

2. Pomoc z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych

2.1. Cele i zasady udzielania pomocy

Ustawa z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających nałożyła w 2001 r. nowe zadania na Bankowy Fundusz Gwarancyjny, polegające na udzielaniu pomocy finansowej na procesy łączeniowe banków spółdzielczych. Źródłem finansowania tej pomocy był fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych, utworzony ze środków pochodzących ze zlikwidowanego Funduszu Rozwoju Banków Spółdzielczych (zarządzanego przez BGŻ SA) oraz z wypłaconych bankom

kwot z budżetu, tytułem obsługi obligacji restrukturyzacyjnych serii D, które z dniem wejścia w życie ustawy zostały umorzone. Środki przekazane do BFG z tego tytułu wyniosły 123.382,8 tys. zł i zasiły wyodrębniony fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych.

Zgodnie z ustawą, otrzymane przez BFG środki mogą być przeznaczane na finansowanie kosztów łączenia się banków spółdzielczych oraz na związane z tym przedsięwzięcia inwestycyjne, w szczególności na:

- ❖ unifikację programów i sprzętu informatycznego,
- ❖ ujednocianie technologii bankowej,
- ❖ ujednocianie procedur finansowo-księgowych,
- ❖ unifikację oferty produktów i usług bankowych,
- ❖ nabycie akcji banku zrzeszającego.

W Funduszu została opracowana procedura wykonawcza udzielania takich pożyczek. W pierwszym etapie przygotowano podstawowe założenia i zasady wykorzystania funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych. Następnie skonsultowano zasady udzielania pomocy z bankami zrzeszającymi oraz przedstawicielami banków spółdzielczych. W drugim etapie przygotowano szczegółowe rozwiązania proceduralne i dokumentacyjne, a także zasady kwalifikacji wniosków banków. W celu ułatwienia przygotowania wniosków przeprowadzono akcję informacyjną oraz szkolenia dla zainteresowanych banków dotyczące trybu składania wniosków i wypełniania dokumentów.

Pomoc finansowa z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych była udzielana wyłącznie tym bankom spółdzielczym, które spełniały kryterium wypłacalności oraz posiadały zdolność do spłaty zaciągniętych pożyczek. Z pomocy mogły skorzystać banki, które dokonały połączenia z innymi bankami w okresie 3 lat przed dniem wejścia w życie ustawy (tj. po 28 stycznia 1998 r.).

2.2. Warunki udzielania pomocy

Rada Funduszu – zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz § 16 statutu BFG – określiła formy, tryb oraz szczegółowe warunki udzielania pomocy finansowej bankom z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych (uchwała nr 15/2001 z dnia 8 maja 2001 r., zmieniona uchwałą nr 35/2001 z dnia 13 grudnia 2001 r.).

W 2001 r. pomoc z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych udzielana była na następujących warunkach:

- ❖ oprocentowanie pożyczki w skali roku – 0,1 stopy redyskontowej weksli określanej przez Radę Polityki Pieniężnej,

Z działalności BFG

- ❖ prowizja – 0,1% kwoty pożyczki, potrącana z kwoty pożyczki,
- ❖ okres korzystania z pożyczki – maksymalnie 3 lata,
- ❖ wypłata pożyczki następowała jednorazowo,
- ❖ płatności odsetek – kwartalne, a spłaty pożyczek – w ratach półrocznych.

W 2001 r. wnioski banków spółdzielczych o udzielenie pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych dotyczyły wyłącznie pożyczek na sfinansowanie procesów łączeniowych i realizację związanych z nimi inwestycji. Nie wpłynął żaden wniosek o udzielenie pożyczki na zakup akcji banku zrzeszającego.

2.3. Decyzje w sprawie wniosków o udzielenie pomocy i skala pomocy

Zgodnie z przyjętą procedurą banki ubiegające się o pożyczkę z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych przedkładały informację o aktualnej sytuacji ekonomiczno-finansowej, projekcję kształtowania się sytuacji w okresie korzystania z pomocy oraz dokumenty świadczące o poniesionych lub planowanych kosztach/ nakładach związanych z procesami łączeniowymi. Fundusz dokonywał oceny sytuacji banku oraz oceny zdolności do spłaty pożyczki wraz z odsetkami. Ponadto analizowano zgodność przeznaczenia nakładów z celami określonymi w ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.

W 2001 r. z wnioskami o udzielenie pomocy finansowej z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych do Funduszu wystąpiło 78 banków na łączną kwotę 94.577,5 tys. zł.

Do końca 2001 r.:

- ❖ zostały podjęte uchwały o udzieleniu pomocy finansowej 71 bankom spółdzielczym na kwotę 75.096,0 tys. zł,
- ❖ na podstawie kryteriów ustawowych dotyczących wypłacalności odmówiono udzielenia pomocy jednemu bankowi spółdzielczemu (we wnioskowanej wysokości 564,0 tys. zł).

Pozostałe wnioski banków, które wpłynęły w końcu 2001 r., są sukcesywnie rozpatrywane w 2002 r.

Z grupy 71 banków, którym przyznana została pomoc finansowa, pięć zrezygnowało z pożyczek, uzasadniając to m.in. brakiem akceptacji, przez zebrania przedstawicieli, ustawowego zakazu wypłacania dywidendy w okresie korzystania z pomocy finansowej i możliwości przekazywania części zysku na cele społeczno-samorządowe, a także z uwagi na trwające w bankach dalsze procesy łączeniowe.

Z pozostałymi 66 bankami zawarto umowy pożyczki, na podstawie których wypłacono środki w łącznej kwocie 71.700,0 tys. zł.

III. MONITOROWANIE I KONTROLA WYKORZYSTANIA POMOCY FINANSOWEJ BFG

1. Monitorowanie sytuacji finansowej banków korzystających z pomocy

1.1. Zakres monitorowania

W 2001 r. Bankowy Fundusz Gwarancyjny monitorował sytuację ekonomiczno-finansową 58 banków, którym udzielono pożyczek z funduszu pomocowego, w tym 19 banków komercyjnych i 39 banków spółdzielczych.

Baza informacji o monitorowanych bankach jest budowana na podstawie:

- ❖ miesięcznych informacji w zakresie przewidzianym obowiązkową sprawozdawczością dla Narodowego Banku Polskiego,
- ❖ sprawozdań banków z realizacji programów postępowania naprawczego oraz programów restrukturyzacji bądź połączenia,
- ❖ opinii i raportów z badania sprawozdań finansowych przez biegłych rewidentów,
- ❖ wyników kontroli bezpośrednich w bankach,
- ❖ informacji udzielanych pełnomocnikom kuratora,
- ❖ informacji przekazywanych przez Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego,
- ❖ prospektów emisyjnych, analiz sektora bankowego i innych informacji dotyczących monitorowanych banków.

W ramach monitorowania banków w 2001 r. dokonywano analiz ich sytuacji ekonomiczno-finansowej oraz realizacji programów postępowania naprawczego.

Na podstawie tych analiz oraz oceny ryzyka wynikającego z uzależnienia efektywności funkcjonowania banku od dochodów uzyskiwanych z zewnętrznej pomocy finansowej opracowywano indywidualny profil ryzyka monitorowanego banku, a w konsekwencji mapę ryzyka banków korzystających z pomocy Funduszu. Na podstawie mapy ryzyka oraz indywidualnych analiz formułowano rekomendacje dotyczące dalszych działań wobec wybranych banków, a także inicjowano spotkania z zarządami banków poświęcone omówieniu problemów związanych z realizacją programów sanacyjnych. W spotkaniach tych – z reguły – uczestniczyli przewodniczący rad nadzorczych ban-

Z działalności BFG

ków, jak również przedstawiciele banków zrzeszających w przypadku banków spółdzielczych.

W cyklach miesięcznych i kwartalnych opracowywano szczegółowe raporty na temat wyników monitoringu. W przypadku zidentyfikowania zagrożeń sporządzano raporty specjalne. Opracowano 8 szczegółowych raportów zawierających oceny efektywności pomocy udzielonej przez BFG oraz oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej banków, które zakończyły realizację programów postępowania naprawczego i spłaciły pożyczki. Wnioski z tych raportów prezentowano organom Funduszu, a w uzasadnionych przypadkach także Generalnemu Inspektoratowi Nadzoru Bankowego.

1.2. Analizy modyfikowanych przez banki programów postępowania naprawczego

W trakcie realizacji programów postępowania naprawczego niektóre banki występowały z projektami zmian założeń tych programów, a w konsekwencji zmian prognoz finansowych oraz wielkości niektórych wskaźników ekonomicznych. W 2001 r. dokonano analiz 8 propozycji zmian programów postępowania naprawczego, opracowanych przez banki korzystające z pomocy. Oceny tych projektów były przekazywane bankom oraz Generalnemu Inspektorowi Nadzoru Bankowego.

W przypadku akceptacji zmian przez Komisję Nadzoru Bankowego nowe programy postępowania naprawczego były podstawą dalszego monitorowania sytuacji banku.

1.3. Doskonalenie narzędzi monitorowania

W 2001 r. został opracowany – w ramach systemu monitorowania banków korzystających z pożyczek BFG – System Oceny Ryzyka jako narzędzie wspomagające zindywidualizowane oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej banków oraz identyfikację ryzyka Funduszu wynikającego z udzielonych bankom pożyczek.

Rozpoczęto również prace nad opracowaniem zasad monitorowania banków korzystających z pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych, ze szczególnym uwzględnieniem monitorowania realizacji przez banki zobowiązań wynikających z zawartych umów. Ze względu na charakter tych pożyczek – były one udzielane wyłącznie bankom wypłacalnym, w dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej – zakłada się, że procedury te będą uproszczone w stosunku do procedur monitorowania banków korzystających ze środków funduszu pomocowego.

2. Kontrole bezpośrednie w bankach korzystających z pomocy

W bankach korzystających z pomocy Funduszu, na podstawie przepisów ustawy o BFG, przeprowadzane są kontrole:

- ❖ prawidłowości wykorzystania udzielonej pomocy,
- ❖ realizacji programu postępowania naprawczego.

Opracowywane w wyniku kontroli oceny dokonywane są z punktu widzenia celowości i efektywności wykorzystania środków oraz zgodności z prawem i postanowieniami umów, na podstawie których Fundusz udzielił pomocy.

W 2001 r. przeprowadzono 30 kontroli bezpośrednich w 29 bankach korzystających z pomocy BFG, w tym:

- ❖ 7 kontroli w bankach komercyjnych (6 kontroli planowych i jedną doraźną),
- ❖ 23 kontrole w 22 bankach spółdzielczych (w jednym banku przeprowadzono dwie kontrole bezpośrednie ze względu na skalę odchyień w realizacji programu postępowania naprawczego).

2.1. Kontrole planowe

Zakres kontroli

Podstawowy zakres kontroli planowych obejmował:

- ❖ ocenę realizacji programu postępowania naprawczego, planu łączenia się lub planu wykorzystania pomocy,
- ❖ ocenę realizacji warunków określonych w umowach o udzielenie pożyczki, ze szczególnym zwróceniem uwagi na:
 - prawidłowość wykorzystania, zabezpieczenia i efektywność środków uzyskanych w ramach zwrotnej pomocy finansowej,
 - przebieg procesu łączeniowego,
 - restrukturyzację zatrudnienia i obniżenie kosztów działania, w tym kosztów osobowych.

W toku czynności kontrolnych przeprowadzono również analizę wybranych aspektów działalności banków w zakresie:

- ❖ obowiązujących regulacji wewnętrznych dotyczących organizacji i funkcjonowania banku,
- ❖ przestrzegania przez bank norm koncentracji ryzyka określonych w ustawie Prawo bankowe,
- ❖ funkcjonowania kontroli wewnętrznej.

Z działalności BFG

Każdorazowo w trakcie kontroli dokonywano także oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej banku, w tym oceny sytuacji na tle sektora bankowego (odpowiednio dla banków spółdzielczych i komercyjnych), ze wskazaniem różnego rodzaju ryzyka istotnego dla dalszej działalności banku i realizacji programu postępowania naprawczego.

Przedmiotem kontroli było również wykonanie przez bank planowanych wyników finansowych, w tym wyników z własnej działalności, z wyłączeniem dochodów uzyskanych ze wszystkich źródeł pomocy zewnętrznej, oraz poziom udziału dochodów uzyskanych z pożyczki BFG w dochodach banku.

W trakcie czynności kontrolnych były także wykorzystywane informacje z przeprowadzonych inspekcji, udostępnione Funduszowi (na jego wniosek) przez Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego.

W przypadku przeprowadzania kolejnych kontroli w danym banku dokonywano sprawdzenia realizacji zaleceń wydanych w wyniku poprzednich kontroli.

Wnioski z kontroli

W wyniku dokonanych kontroli stwierdzono, że banki wykorzystywały i dokonywały zabezpieczenia środków pomocowych zgodnie z postanowieniami zawartymi w umowach pożyczek.

W odniesieniu do oceny realizacji programów postępowania naprawczego należy stwierdzić, że wszystkie kontrolowane banki spółdzielcze w pełni realizowały przyjęte założenia w zakresie poziomu funduszy własnych i współczynnika wypłacalności. Problemy w realizacji programów dotyczyły zwłaszcza:

- ❖ jakości portfela kredytowego (w większości kontrolowanych banków nastąpiło pogorszenie jakości portfela kredytowego w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego oraz założeń programu postępowania naprawczego),
- ❖ pogarszającej się relacji kosztów działania banku w stosunku do wyniku na działalności bankowej,
- ❖ wysokiego udziału dochodów z pomocy zewnętrznej w wynikach finansowych banków.

Wymienione problemy występowały również w kontrolowanych bankach komercyjnych. Stwierdzone nieprawidłowości znalazły swoje odzwierciedlenie w formułowanych zaleceniach pokontrolnych. Zalecenia te dotyczyły zwłaszcza poprawy jakości zarządzania ryzykiem kredytowym oraz racjonalizacji kosztów działania banków.

Ponadto zwracano uwagę na konieczność dostosowania regulacji wewnętrznych do obowiązujących przepisów prawa bądź do faktycznej sytuacji

banków w związku z przeprowadzonymi procesami łączeniowymi, a także poprawy jakości funkcjonowania kontroli wewnętrznej.

Informacje o wynikach przeprowadzonych kontroli banków oraz wydanych zaleceniach pokontrolnych były przekazywane do Generalnego Inspektoratu Nadzoru Bankowego.

2.2. Inne działania

Spotkania z kierownictwami banków

Na podstawie wniosków z kontroli przeprowadzonych w 2001 r. oraz negatywnej oceny przedstawionych przez banki propozycji realizacji zaleceń pokontrolnych, w siedzibie Funduszu odbyły się spotkania z prezesami zarządów trzech banków spółdzielczych, z udziałem przewodniczących rad nadzorczych i przedstawicieli banków zrzeszających.

Przedmiotem tych spotkań było omówienie:

- ❖ sytuacji banków i zidentyfikowanych zagrożeń w ich działalności,
- ❖ scenariusza działań niezbędnych do podjęcia przez bank, mających na celu zrealizowanie założeń przyjętych w programach postępowania naprawczego i ograniczenie zidentyfikowanych w toku kontroli ryzyk,
- ❖ warunków dalszej współpracy Funduszu z bankami, w tym propozycji wprowadzenia zmian w umowach pożyczek.

Z doświadczeń Funduszu wynika, że bezpośrednie spotkania z kierownictwami banków są skuteczną formą współpracy Funduszu z bankami w rozwiązywaniu problemów dotyczących prawidłowej realizacji programów postępowania naprawczego.

Zmiany procedur realizacji funkcji kontrolnych

W 2001 r. podjęto prace nad modyfikacją regulacji dotyczących funkcjonowania systemu kontroli bezpośrednich w bankach korzystających z pomocy Funduszu. W pracach tych wykorzystano dotychczasowe doświadczenia wynikające z realizacji funkcji kontrolnej oraz sugestie i uwagi zgłaszane przez banki korzystające z pomocy.

Projektowane zmiany mają na celu:

- ❖ zwiększenie skuteczności wykonywanej kontroli dla wczesnej identyfikacji zagrożeń prawidłowej realizacji programu postępowania naprawczego,
- ❖ usprawnienie procesu planowania i dokumentowania kontroli,

Z działalności BFG

- ❖ wprowadzenie uproszczonych procedur realizacji zadań kontrolnych w bankach korzystających z pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych.

3. Wykonywanie funkcji kuratora

Komisja Nadzoru Bankowego, na wniosek Funduszu, ustanowiła Bankowy Fundusz Gwarancyjny kuratorem nadzorującym wykonywanie programów naprawczych w trzech bankach spółdzielczych. Bankom tym udzielona została pomoc finansowa w formie pożyczki, przy czym dwa banki otrzymały pomoc finansową na samodzielną sanację, jeden zaś na przejęcie innego banku spółdzielczego.

W realizację programów naprawczych tych banków zaangażowany został także Narodowy Bank Polski, banki zrzeszające, a w przypadku jednego banku również władze miasta.

Funkcje kuratora nadzorującego wykonanie programów naprawczych banków Fundusz wykonuje w jednym banku od 1998 r., a w pozostałych od 2000 r. Zarząd Funduszu powołał pełnomocników do wykonywania w jego imieniu czynności kuratora.

W październiku 2001 roku, w związku ze spłatą pożyczki oraz zakończeniem realizacji programu postępowania naprawczego, w jednym banku pełnienie obowiązków kuratora zostało zakończone.

Wykorzystując zakres uprawnień kuratora określony przepisami art. 144 Prawa bankowego oraz dotychczasowe doświadczenia w pełnieniu tej funkcji, Zarząd Funduszu dokonał w 2001 r. modyfikacji zasad wykonywania przez BFG funkcji kuratora nadzorującego realizowanie programu postępowania naprawczego, polegającej między innymi na uszczegółowieniu i poszerzeniu obowiązków pełnomocników kuratora.

Zadania kuratora w 2001 r. skoncentrowane były na dokonywaniu okresowej oceny postępów w realizacji programu naprawczego i oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej banku, a także sprawowaniu doraźnej kontroli nad procesem zarządzania i nad bezpieczeństwem funkcjonowania banku poprzez udział pełnomocników kuratora w posiedzeniach zarządów i rad nadzorczych banków.

Ponadto wprowadzono zasadę okresowych spotkań członka Zarządu Funduszu, merytorycznie odpowiedzialnego za działalność kontrolną i monitoring, z władzami banku. W 2001 r. członek Zarządu BFG uczestniczył w posiedzeniach rad nadzorczych dwóch banków, podczas których omawiana była realizacja programów postępowania naprawczego, problemy występujące w działalności banków oraz strategia działania na najbliższy okres.

Pełnienie przez Fundusz obowiązków kuratora przyniosło pozytywne rezultaty – wszystkie banki zrealizowały założenia programu postępowania naprawczego w zakresie wyniku finansowego, pokrycia straty z lat ubiegłych i zwiększenia funduszy własnych. Na planowanym poziomie ukształtowały się koszty działania banków.

Pozytywne efekty przyniosły również podjęte działania mające na celu wzmocnienie konkurencyjności banków, rozszerzenie oferty świadczonych usług i poprawę ich jakości oraz działania w celu uporządkowania sfery organizacyjno-prawnej.

Wypełniając funkcję kuratora, Fundusz składa Komisji Nadzoru Bankowego kwartalne sprawozdania z działalności, zawierające informacje dotyczące podejmowanych działań, ocenę realizacji przez banki założeń programu postępowania naprawczego i ocenę ich sytuacji ekonomiczno-finansowej.

W październiku 2001 r., w związku z podjęciem decyzji o udzieleniu pożyczki oraz mając na względzie przyczyny złej sytuacji i złożoność programu postępowania naprawczego banku, Zarząd Funduszu wystąpił do Komisji Nadzoru Bankowego z wnioskiem o ustanowienie Funduszu kuratorem w tym banku⁵⁾.

IV. SYSTEM GROMADZENIA I ANALIZY INFORMACJI O BANKACH

1. Źródła informacji o bankach

Podstawowym źródłem informacji o bankach są sporządzane przez nie sprawozdania, które Bankowy Fundusz Gwarancyjny otrzymuje od Narodowego Banku Polskiego na mocy ustawy o BFG oraz porozumienia z NBP zawartego w dniu 27 maja 1997 r. Banki, które korzystają z pomocy finansowej Funduszu, przesyłają – na mocy zawartych umów pożyczek – sprawozdania finansowe bezpośrednio do BFG (niezależnie od informacji przekazywanych przez NBP).

Odrębne źródło stanowią informacje przekazywane Funduszowi bezpośrednio przez banki na mocy zarządzenia Prezesa NBP z 29 grudnia 1997 r. w sprawie sporządzania przez banki informacji dodatkowej dla potrzeb Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Ponadto Fundusz otrzymuje wyniki analiz Narodowego Banku Polskiego dotyczące sytuacji sektora bankowego oraz materiały przekazywane przez banki zrzeszające banki spółdzielcze.

2. Założenia i funkcjonowanie systemu

Bankowy Fundusz Gwarancyjny dysponuje różnymi metodami oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej sektora bankowego i poszczególnych banków.

W 2001 r. został zakończony pierwszy etap prac nad nowym systemem monitorowania banków komercyjnych, w którym zastosowano 13 wskaźników oceny (4 z grupy wskaźników efektywności, 3 jakości aktywów, 2 jakości zobowiązań pozabilansowych udzielonych i 4 płynności). System ten będzie punktem wyjścia do szczegółowych analiz sytuacji banków. Ma on umożliwić szybką – na podstawie odpowiedniego algorytmu opartego na danych sprawozdawczych – identyfikację banków, których sytuacja finansowa jest zła lub może ulec pogorszeniu, a następnie poddanie tych banków bardziej wnikliwej analizie. Konstrukcja systemu pozwoli na dokonanie oceny aktualnej sytuacji banku oraz tendencji jej zmian. W 2002 r. przewiduje się prowadzenie dalszych prac nad doskonaleniem systemu oraz jego modyfikację wynikającą ze zmian przepisów – głównie o ryzyku bankowym – oraz ze zmian w sprawozdawczości.

Na bazie omawianego systemu prowadzone są prace nad modyfikacją kryteriów oceny stanu niebezpieczeństwa niewypłacalności banków. Kryteria te służą ustaleniu, czy dany bank może być beneficjentem pożyczki z funduszu pomocowego.

W 2001 r. Bankowy Fundusz Gwarancyjny udzielał pożyczek również z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych. Dla potrzeb tej działalności, która z założenia powinna dotyczyć banków spółdzielczych o niezagrażonej wypłacalności, został sporządzony oddzielny system oceny ich sytuacji.

3. Działalność analityczna

System gromadzenia i analizy informacji o bankach stanowi podstawę zarówno bieżącej, jak i długookresowej polityki Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, której ostatecznym celem jest – we współpracy z innymi instytucjami z sektora finansowego – stworzenie stabilnego i bezpiecznego (z punktu widzenia deponujących środki finansowe) systemu bankowego. Na system gromadzenia i analizy informacji składają się:

- ❖ ogólna analiza sytuacji gospodarczej kraju,
- ❖ analiza sytuacji sektora bankowego w celu zidentyfikowania banków zagrożonych niewypłacalnością,
- ❖ określanie zapotrzebowania na środki finansowe umożliwiające ewentualne wypłaty depozytów gwarantowanych w przypadku upadłości ban-

ków oraz oszacowanie wielkości funduszu niezbędnego dla podjęcia interwencji pomocowej w bankach zagrożonych niewypłacalnością.

W ramach prac analitycznych Fundusz dokonuje oceny sytuacji sektora bankowego w podziale na banki komercyjne i spółdzielcze. Analiza jest prowadzona pod kątem identyfikacji niebezpieczeństwa niewypłacalności poszczególnych banków. Organy Funduszu otrzymują w ten sposób informacje o skali zagrożenia upadłością i ewentualnej konieczności dokonania wypłat środków gwarantowanych, jak też o zapotrzebowaniu banków na środki z funduszu pomocowego w przypadku podjęcia samodzielnej sanacji lub przejmowania banku zagrożonego upadłością.

Na początku 2001 r. zostały rozpoczęte prace, których celem jest ewentualna modyfikacja zasad funkcjonowania systemu gwarantowania depozytów. Elementem tych prac jest analiza instytucjonalnych rozwiązań w zagranicznych systemach gwarantowania depozytów, w tym zwłaszcza sposobów finansowania działalności gwarancyjnej. Badaniem zostały objęte wszystkie europejskie systemy gwarantowania depozytów oraz wybrane systemy amerykańskie i azjatyckie. Bezpośrednim rezultatem tych prac były obszernie opracowania, a efektem ostatecznym będzie ewentualne stworzenie nowej formuły funkcjonowania i finansowania działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego⁶⁾.

Pod koniec 2001 r. zostały sporządzone kompleksowe analizy sytuacji sektora bankowego stanowiące podstawę do określenia przez Radę Funduszu stawek tworzenia przez banki funduszy ochrony środków gwarantowanych oraz obowiązkowej opłaty rocznej w roku następnym.

Zakończono prace nad książką „Kryzysy bankowe. Przyczyny i rozwiązania”, która jest poświęcona omówieniu kryzysów, jakie w ciągu ostatnich dwóch dziesięcioleci dotknęły systemy bankowe w 22 krajach Europy, Ameryki i Azji. W celu umożliwienia przeprowadzenia porównań wszystkie kryzysy są omawiane według jednolitego schematu. Szczególny nacisk położono na związki między kryzysami bankowymi a kryzysami, które obejmują całą gospodarkę. Ostatni rozdział zawiera propozycję rekomendacji, w jaki sposób można zapobiegać kryzysom bankowym, a przynajmniej łagodzić ich ogólnogospodarcze następstwa.

V. WSPÓŁDZIAŁANIE BFG Z MINISTERSTWEM FINANSÓW, NARODOWYM BANKIEM POLSKIM, KOMISJĄ NADZORU BANKOWEGO, GENERALNYM INSPEKTORATEM NADZORU BANKOWEGO, ZWIĄZKIEM BANKÓW POLSKICH I BANKAMI

Na mocy ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym w Radzie Funduszu zasiadają przedstawiciele Prezesa Narodowego Banku Polskiego (w tym Generalny Inspektor Nadzoru Bankowego), Ministra Finansów i Związku Banków Polskich.

Współpraca Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z Ministerstwem Finansów w 2001 r. dotyczyła przede wszystkim działalności legislacyjnej. Pracownicy Funduszu przygotowali uwagi oraz uczestniczyli w konferencjach uzgodnieniowych zorganizowanych przez Ministerstwo Finansów w sprawie nadesłanych projektów rozporządzeń Ministra Finansów, dotyczących:

- ❖ określenia wzorcowego planu kont dla banków,
- ❖ szczególnych zasad rachunkowości banków, w tym zakresu informacji wykazywanych w informacji dodatkowej sprawozdania finansowego,
- ❖ zasad sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych dla potrzeb wykonywania nadzoru skonsolidowanego, w tym skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych holdingu finansowego w rozumieniu ustawy Prawo bankowe oraz zakresu informacji wykazywanych w tych sprawozdaniach finansowych.

Fundusz współpracował z Ministerstwem Sprawiedliwości i Ministerstwem Finansów w sprawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 sierpnia 2001 r. w sprawie zawieszania wypłaty środków gwarantowanych w przypadku, gdy przeciwko deponentowi jest prowadzone postępowanie karne.

Ponadto Fundusz zgłosił uwagi do projektów ustaw o elektronicznych instrumentach płatniczych, o ostateczności rozrachunku w systemie płatności i rachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami.

Z inicjatywy Ministra Finansów odbyło się spotkanie z Prezesem Zarządu BFG w celu omówienia sytuacji w sektorze bankowym i możliwych scenariuszy jej dalszego rozwoju. Przedmiotem szczególnego zainteresowania były banki, które aktualnie znajdują się w nie najlepszej kondycji ekonomiczno-finansowej.

Współdziałanie Funduszu z Komisją Nadzoru Bankowego (w której zasiada Prezes Zarządu BFG) i Generalnym Inspektorem Nadzoru Bankowego dotyczyło działań o charakterze strategicznym wobec banków, których

sytuacja wymagała uzgodnionych i skoordynowanych przedsięwzięć. Na podkreślenie zasługuje sprawny przepływ informacji między BFG i NBP, w tym danych sprawozdawczych banków.

Tradycyjnie przed podjęciem przez Radę BFG decyzji o wysokości stawki tworzenia przez banki funduszy ochrony środków gwarantowanych oraz stawki obowiązkowej opłaty rocznej na 2002 r., w dniu 9 listopada 2001 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli Rady i Zarządu BFG z władzami Związku Banków Polskich. Podczas spotkania omówiono sytuację w sektorze bankowym, ze szczególnym uwzględnieniem skali zagrożenia wypłacalności banków, oraz proponowane stawki funduszu ochrony środków gwarantowanych i obowiązkowej opłaty rocznej na 2002 r.

Fundusz, podobnie jak w latach poprzednich, ściśle współpracował z bankami zrzeszającymi i bankami spółdzielczymi. Przez cały rok odbywały się spotkania z władzami i pracownikami banków zrzeszających i banków spółdzielczych zainteresowanych uzyskaniem pomocy finansowej z Funduszu.

Ustawa z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających nałożyła na Bankowy Fundusz Gwarancyjny zadanie udzielania bankom spółdzielczym zwrotnej pomocy finansowej z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych na wsparcie procesów łączeniowych oraz realizację przedsięwzięć inwestycyjnych określonych w cytowanej ustawie. W celu wykonania postanowień ustawy w Funduszu zostały przygotowane procedury oraz regulacje wewnętrzne obejmujące formy, tryb i warunki udzielania bankom spółdzielczym pożyczek. Na spotkaniu w siedzibie Funduszu w dniu 8 marca 2001 r. projekty rozwiązań w zakresie udzielania pomocy z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych zostały poddane konsultacji z bankami zrzeszającymi i bankami spółdzielczymi w nich zrzeszonymi. W spotkaniu tym uczestniczyli również przedstawiciele Związku Banków Polskich, Krajowego Związku Banków Spółdzielczych oraz Generalnego Inspektoratu Nadzoru Bankowego. Odbyły się też bezpośrednie konsultacje członków Zarządu BFG z kierownictwami wszystkich banków zrzeszających. Następnym etapem stanowią szkolenia, które pracownicy Funduszu przeprowadzili w II kwartale 2001 r. bezpośrednio w siedzibach zrzeszeń.

VI. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

W 2001 r. Bankowy Fundusz Gwarancyjny kontynuował współpracę międzynarodową, w tym:

- ❖ z misją Komisji Europejskiej, zajmującą się zagadnieniami nadzoru nad bankami, towarzystwami ubezpieczeniowymi i rynkiem kapitałowym w Polsce;

Z działalności BFG

- ❖ z zagranicznymi instytucjami gwarantowania depozytów zarówno w ramach spotkań dwustronnych, jak i podczas konferencji międzynarodowych.

Kontakty z zagranicznymi instytucjami finansowymi, zwłaszcza z instytucjami gwarantowania depozytów, stanowią element prac nad stworzeniem optymalnej formuły systemu gwarantowania depozytów w Polsce oraz modyfikacji zakresu i sposobu działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Z oczywistych względów szczególne znaczenie mają kontakty z instytucjami gwarantowania depozytów z krajów członkowskich Unii Europejskiej.

W dniach 14–16 lutego 2001 r. odbyło się w siedzibie Funduszu seminarium z udziałem przedstawicieli węgierskiej instytucji gwarantującej depozyty. Seminarium było poświęcone wymianie doświadczeń (fundusz węgierski prowadzi działalność od 1993 r.) i omówieniu szczegółowych rozwiązań dotyczących prawa bankowego, prawa upadłościowego (w tym procedury upadłościowej), sposobu realizacji gwarancji, metod sanacji banków oraz zasad rachunkowości stosowanych w pracy obu instytucji.

W dniu 2 lipca 2001 r. odbyła się w Rzymie konferencja „Rola systemu gwarantowania depozytów w ramach sieci bezpieczeństwa finansowego” („The Role of Deposit Insurance Within the Financial Safety Net”), którą zorganizował włoski Międzybankowy Fundusz Gwarantowania Depozytów. W konferencji uczestniczył przedstawiciel BFG. Podstawę dyskusji stanowił raport, który pracownicy włoskiego funduszu przygotowali na podstawie odpowiedzi na kwestionariusz wysłany do instytucji gwarantujących depozyty w 31 krajach świata. Na pytania zawarte w kwestionariuszu udzieliło odpowiedzi 29 instytucji z 25 krajów (Europy i obu Ameryk).

Przeprowadzony sondaż dotyczył różnych aspektów funkcjonowania omawianych systemów. Autorzy raportu zamierzali stworzyć wzorzec optymalnego systemu gwarantowania depozytów, co znalazło wyraz w treści wyżej wymienionego raportu. Wszyscy uczestnicy konferencji deklarowali wolę kontynuowania badań w tym zakresie.

W dniu 16 października 2001 r. w siedzibie Funduszu miało miejsce spotkanie z przedstawicielami Komisji Europejskiej, zajmującymi się zagadnieniami nadzoru nad bankami, towarzystwami ubezpieczeniowymi i rynkiem kapitałowym, przy udziale szefa misji delegowanej do Polski. Przedstawiciele Komisji Europejskiej zapoznali się z polskim systemem gwarantowania depozytów i ocenili go pozytywnie.

W dniach 22–24 października 2001 r. odbyła się w Bazylei, w siedzibie Banku Rozrachunków Międzynarodowych, konferencja na temat gwarantowania depozytów. W konferencji uczestniczyło 120 osób z ponad 50 krajów, w tym trzech przedstawicieli BFG. Przedmiotem konferencji była ocena

„Raportu końcowego nt. gwarantowania depozytów”, który został przygotowany przez grupy ekspertów z całego świata, jak też nowe problemy, wyzwania i zalecenia dotyczące efektywnego systemu gwarantowania depozytów. Zaproponowano powołanie Międzynarodowego Stowarzyszenia Gwarantów Depozytów (*International Association of Deposit Insurers*).

VII. FUNDUSZE

1. Źródła finansowania

Źródłami finansowania ustawowej działalności Bankowego Funduszu Gwarancyjnego są:

- 1) fundusz statutowy;
- 2) fundusz pomocowy;
- 3) środki przekazane Funduszowi przez banki – z utworzonych przez nie funduszy ochrony środków gwarantowanych – w celu realizacji gwarancji na rzecz deponentów;
- 4) fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych,
- 5) fundusz zapasowy;
- 6) fundusz z aktualizacji wyceny;
- 7) dochody z oprocentowania udzielonych bankom pożyczek;
- 8) dochody z oprocentowania papierów wartościowych oraz środków pieniężnych ulokowanych na rachunkach Funduszu prowadzonych przez Narodowy Bank Polski;
- 9) środki uzyskane w ramach bezzwrotnej pomocy zagranicznej;
- 10) środki z dotacji budżetu państwa;
- 11) środki z kredytu udzielonego Funduszowi przez Narodowy Bank Polski.

W 2001 r. Fundusz nie korzystał ze źródeł finansowania wymienionych w punktach 3, 5, 6, 9, 10 i 11.

Ze zgromadzonych środków Bankowy Fundusz Gwarancyjny finansuje:

- 1) zadania związane z gwarantowaniem depozytów;
- 2) zadania związane z udzielaniem pomocy podmiotom objętym systemem gwarantowania;
- 3) zadania związane z udzielaniem pożyczek bankom spółdzielczym na wsparcie procesów łączenia się tych banków;
- 4) koszty funkcjonowania Biura i organów Funduszu.

2. Fundusze

2.1. Fundusz statutowy

Fundusz statutowy – jako fundusz własny – został utworzony na podstawie statutu BFG w celu zabezpieczenia środków na nabycie rzeczowego majątku trwałego oraz wypłat środków gwarantowanych po wyczerpaniu innych źródeł finansowania tych wypłat przewidzianych w ustawie o BFG i statucie.

W drugim kwartale 2001 r. na fundusz statutowy – po przyjęciu przez rząd „Sprawozdania z działalności BFG w 2000 roku” – została przeniesiona część wyniku finansowego za rok 2000.

Ze względu na systematyczne dochodzenie do poziomu gwarancji obowiązującego w Unii Europejskiej zachodzi potrzeba stałego wzmocnienia funduszy własnych BFG w celu tworzenia bezpiecznych podstaw finansowych dla prowadzenia działalności statutowej.

2.2. Fundusz ochrony środków gwarantowanych

Fundusz ochrony środków gwarantowanych jest zobowiązany tworzyć każdy podmiot objęty systemem gwarantowania. Służy on zaspokojeniu roszczeń deponentów w przypadku spełnienia warunków gwarancji przez którykolwiek z banków objętych systemem.

Zgodnie z ustawą o BFG fundusz ochrony środków gwarantowanych w danym roku jest tworzony w wysokości równej iloczynowi stawki procentowej określonej przez Radę Funduszu i sumy środków pieniężnych zgromadzonych w banku na wszystkich rachunkach, stanowiącej podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej. Rada Funduszu w uchwale nr 25/2000 z 30 listopada 2000 r. określiła poziom stawki procentowej na 2001 r. w wysokości 0,3% sumy środków pieniężnych stanowiących podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej.

Ustalenie przez Radę i Zarząd BFG zapotrzebowania na fundusz ochrony środków gwarantowanych w 2001 r. oparte zostało na prawdopodobieństwie upadłości banków znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Poważne zagrożenie niewypłacalnością i upadłością zidentyfikowano w trzech bankach komercyjnych. Utworzony przy stawce 0,3% fundusz pokryłby ewentualne zobowiązanie gwarancyjne w całości.

W 2001 r. sąd ogłosił upadłość jednego banku spółdzielczego, natomiast w sektorze banków komercyjnych upadłości uniknięto. Dla dwóch zagrożonych upadłością banków komercyjnych udało się pozyskać silnych inwestorów strategicznych. Wypłaty depozytów gwarantowanych dla deponentów

upadłego banku spółdzielczego w całości zostały pokryte ze środków odzyskanych z mas upadłości. W tej sytuacji Bankowy Fundusz Gwarancyjny nie korzystał z utworzonego przez banki funduszu ochrony środków gwarantowanych.

Należy podkreślić, iż utworzenie przez banki omawianego funduszu według stawki 0,3% nie było dla nich dotkliwe, jako że środki stanowiące pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych pozostają w aktywach banków i trzymane są w formie skarbowych papierów wartościowych lub bonów pieniężnych NBP, co przynosi im dochody odsetkowe. Do momentu „ciągnięcia” przez BFG środków na wypłaty kwot gwarantowanych fundusz ochrony środków gwarantowanych nie stanowi dla banków obciążenia finansowego, wpływając jedynie na ograniczenie zakresu dysponowania przez banki częścią środków finansowych.

2.3. Fundusz pomocowy

Fundusz pomocowy – przeznaczony na pomoc w formie pożyczek, gwarancji, poręczeń lub wykup wierzytelności – tworzony jest z obowiązkowych opłat rocznych wnoszonych przez wszystkie podmioty objęte obowiązkowym systemem gwarantowania. Wysokość obowiązującej bank opłaty wyliczana jest jako iloczyn wskaźnika ustalonego przez Radę Funduszu i stanu aktywów oraz określonych zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem na określony dzień.

Uchwałą nr 24/2000 z dnia 30 listopada 2000 r. Rada BFG określiła stawki obowiązkowej opłaty rocznej w 2001 r. w wysokości:

- ❖ 0,14% sumy aktywów bilansowych, gwarancji i poręczeń ważonych ryzykiem oraz 0,07% ważonych ryzykiem zobowiązań pozabilansowych pomniejszonych o gwarancje, poręczenia i linie kredytów przyrzeczonych dla podmiotów objętych systemem gwarantowania;
 - ❖ 0,10% sumy aktywów bilansowych oraz gwarancji i poręczeń ważonych ryzykiem dla kas oszczędnościowo-budowlanych, działających na podstawie ustawy o kasach oszczędnościowo-budowlanych i wspieraniu przez państwo oszczędzania na cele mieszkaniowe,
- oraz ustaliła, że podstawą naliczenia jest stan aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem na dzień 31 grudnia 2000 r.

Stawki obowiązkowej opłaty rocznej zostały obliczone na podstawie przewidywanej skali wystąpienia stanu niebezpieczeństwa niewypłacalności w bankach oraz ich zapotrzebowania na środki z funduszu pomocowego. W 2001 r. banki wpłaciły 50% obowiązkowej opłaty rocznej, natomiast pozostałe 50% wniósł Narodowy Bank Polski.

Z działalności BFG

W roku sprawozdawczym z funduszu pomocowego udzielono bankom 6 pożyczek na kwotę 749.000,0 tys. zł.

2.4. Fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych

Fundusz restrukturyzacji banków spółdzielczych został utworzony na podstawie ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających. Służy on finansowaniu zadań związanych z udzielaniem pożyczek bankom spółdzielczym na łączenie się oraz realizację inwestycji związanych z tymi połączeniami.

W roku sprawozdawczym z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych udzielono bankom 66 pożyczek na kwotę 71.700,0 tys. zł.

2.5. Fundusz zapasowy

Fundusz zapasowy służy zapewnieniu środków na pokrycie ewentualnych strat bilansowych BFG oraz finansowaniu działalności gwarancyjnej lub pomocowej w przypadku wyczerpania się funduszu ochrony środków gwarantowanych lub funduszu pomocowego. W 2001 r. nie zachodziła potrzeba jego wykorzystywania.

VIII. WŁADZE I ORGANIZACJA BANKOWEGO FUNDUSZU GWARANCYJNEGO

1. Skład osobowy organów Funduszu

Ustawowymi organami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego są Rada i Zarząd.

W 2001 r. Rada pracowała w składzie:

Przewodniczący Rady:

Członkowie Rady:

Marek Grzybowski
Tomasz Dybowski
Stanisław Kasiewicz
Barbara Kowalska
Wojciech Kwaśniak⁷⁾
Przemysław Morysiak
Krzysztof Pietraszkiewicz
Jan Szambelańczyk
Ewa Śleszyńska-Charewicz
Andrzej Wiśniewski
Tadeusz Żywczak

Bezpieczny Bank

W dniu 18 kwietnia 2001 r. zakończył pracę Zarząd BFG II kadencji w składzie:

Prezes Zarządu:	Ewa Kawecka-Włodarczak
Zastępca Prezesa Zarządu:	Hanna Krajewska
Członkowie Zarządu:	Andrzej Jankowski
	Louis Montmory ⁸⁾
	Maria Pawelska

W dniu 22 marca 2001 r. Rada Funduszu powołała Prezesa, Zastępcę Prezesa i dwóch Członków Zarządu III kadencji, który rozpoczął pracę z dniem 19 kwietnia. Uchwałą z dnia 8 maja skład Zarządu został uzupełniony o p. Marka Pyłę.

Zarząd BFG III kadencji pracował w następującym składzie:

Prezes Zarządu:	Ewa Kawecka-Włodarczak
Zastępca Prezesa Zarządu:	Hanna Krajewska
Członkowie Zarządu:	Andrzej Jankowski
	Maria Pawelska
	Marek Pyła

2. Działalność Rady Funduszu

W 2001 r. Rada Funduszu odbyła 18 posiedzeń i podjęła 38 uchwał, wypełniając w przepisanych terminach zadania określone w ustawie i statucie BFG.

W ramach uprawnień stanowiących Rada Funduszu podjęła uchwały dotyczące stawek procentowych tworzenia funduszu ochrony środków gwarantowanych i opłaty rocznej na fundusz pomocowy na 2002 r. Ustalenie stawek Rada poprzedziła pracami analityczno-studialnymi. Poznaniu opinii i poglądów środowiska bankowego służyło również spotkanie Przewodniczącego Rady i Prezesa Zarządu BFG z Zarządem Związku Banków Polskich i reprezentatywnymi przedstawicielami całego sektora bankowego. W trakcie spotkania przedstawione zostały propozycje stawek na tle sytuacji sektora bankowego, prognozowanych potrzeb na środki i kierunków działalności BFG na rzecz umacniania bezpieczeństwa finansowego i stabilności sektora bankowego w Polsce. Rada Funduszu, ustalając stawki, kierowała się rozpoznanymi i weryfikowanymi we współpracy z nadzorem bankowym potrzebami banków na pomoc BFG oraz prognozą skali upadłości banków w 2002 r. Podtrzymując zasadę stopniowego zmniejszania obciążeń banków z tytułu opłaty rocznej na fundusz pomocowy, jak też częściowo uwzględniając opinie środowiska bankowego, Rada ustaliła niższe od obowiązujących w 2001 r. stawki. Mając na uwadze aktualną sytuację finansową banków i prognozę jej

Z działalności BFG

rozwoju w 2002 r., w tym zwłaszcza znane Funduszowi jednostkowe przypadki banków zagrożonych upadłością, Rada ustaliła wyższą od obowiązującej w 2001 r., maksymalną stawkę tworzenia funduszy ochrony środków gwarantowanych.

Rada powołała Zarząd BFG na nową kadencję, w tym w trybie otwartego konkursu, członka Zarządu odpowiedzialnego za monitorowanie i kontrolę banków korzystających z pomocy Funduszu. Przyjmując ten tryb, Rada uznała, iż będzie on najbardziej stosowny do pozyskania wysoko kwalifikowanego, doświadczonego praktyka bankowego, który zajmie się w Funduszu coraz bardziej znaczącym obszarem jego działalności.

Zgodnie ze statutem Rada zaopiniowała trzy wnioski Zarządu BFG w sprawie udzielenia pomocy bankowi, w przypadkach gdy kwota pomocy przekraczała równowartość w złotych kwoty 6 mln euro, oraz zaopiniowała jeden wniosek Zarządu w sprawie odmowy udzielenia pomocy.

Przedmiotem szczególnego zainteresowania Rady było wykonanie zadań związanych z udzielaniem zwrotnej pomocy finansowej bankom spółdzielczym z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych. Rada określiła formy, tryb i szczegółowe warunki udzielania tej pomocy, a następnie nadzorowała proces rozpatrywania wniosków banków ubiegających się o tę pomoc. Dążeniem Rady było, aby do końca 2001 r. środki pomocowe z tego funduszu trafiły do wszystkich ubiegających się o nie banków spółdzielczych, spełniających wymogi ustawowe.

Rada nadzorowała działalność pomocową Funduszu. Skontrolowano ten obszar działalności. Wnioski z kontroli wykorzystane zostały do zmiany organizacji Biura Funduszu w zakresie działalności pomocowej oraz kontroli i monitoringu banków korzystających z pomocy BFG.

Rada oceniała co kwartał praktyczne efekty systemu monitorowania sytuacji finansowej banków, w tym banków korzystających z pomocy BFG. Jej uwaga koncentrowała się szczególnie na wynikach i sposobach realizacji statutowego zadania wykonywania kontroli w bankach korzystających z pomocy BFG oraz pełnieniu przez Fundusz funkcji kuratora nadzorującego realizację programów naprawczych przez trzy banki.

Rada oceniała również co kwartał sytuację w sektorze bankowym, zwłaszcza w bankach o pogarszającym się standingu finansowym, oraz formułowała na podstawie tych ocen wnioski i zalecenia dla Zarządu dotyczące działalności Funduszu.

Rada analizowała także wyniki badań sondażowych dotyczących społecznego wizerunku i percepcji krajowego systemu bankowego, systemu gwarantowania depozytów i Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Wnioski wykorzystane zostały w promocji systemu gwarantowania depozytów i BFG, ukierunkowanej na kształtowanie społecznego zaufania do banków

i postrzeganie Funduszu jako instytucji gwarantującej klientom banków bezpieczeństwo depozytów.

W celu naukowo-badawczego wsparcia działalności Funduszu zorganizowano trzy seminaria i wydano dwa (podwójne) numery problemowego czasopisma BFG. Zorganizowane w 2001 r. seminaria – z udziałem m.in. przedstawicieli nauki i praktyków bankowych – poświęcone były kryteriom oceny stanu niebezpieczeństwa niewypłacalności banku oraz miejscu i roli małych i średnich banków w polskim systemie bankowym – szansom i zagrożeniom rozwoju. W gronie ekspertów oraz przedstawicieli Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego i Związku Banków Polskich przedyskutowany został program alternatywnych działań w obliczu potencjalnych zaburzeń w funkcjonowaniu sektora finansowego w Polsce, w tym zwłaszcza działań BFG.

Wydawane przez BFG czasopismo pn. „Bezpieczny Bank”, poświęcone zagadnieniom bezpieczeństwa finansowego i stabilności sektora bankowego oraz budowie społecznego zaufania do polskich banków, cieszyło się żywym zainteresowaniem i utrzymało przychylną ocenę specjalistów z dziedziny bankowości i finansów, banków, wyższych uczelni i instytucji naukowych.

Sprawując nadzór nad działalnością Funduszu, Rada rozpatrywała kwartalne sprawozdania Zarządu z działalności. Oceniała także realizację planu działalności BFG na 2001 r. oraz zaleceń Rady, uściślających zadania ujęte w tym planie.

Z inicjatywy Rady podjęte zostały prace analityczno-badawcze nad przebudową polskiego systemu gwarantowania, w tym sposobu finansowania działalności BFG. Określeniu kierunków przebudowy służyły analizy instytucjonalnych rozwiązań zagranicznych instytucji gwarantowania depozytów i wnioski wynikające z prac międzynarodowego Forum Stabilności Finansowej.

W 2001 r. kontynuowały pracę zespoły problemowe Rady, które – oprócz przygotowywania dla Rady projektów opinii i stanowisk – kontrolowały działalność Funduszu i poszczególnych komórek organizacyjnych Biura BFG. W I kwartale 2001 r. zespół ds. działalności pomocowej zakończył kontrolę tego obszaru aktywności Funduszu, rozpoczętą w IV kwartale 2000 r. Zespół ds. gospodarki finansowej opiniował założenia, a następnie projekt planu finansowego Funduszu na 2002 r. Zespół prawny m.in. opracował projekt stanowiska Rady w sprawie interpretacji art. 36 ust. 2 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, dotyczącego sposobu podziału nadwyżki bilansowej przez banki spółdzielcze w okresie korzystania z pomocy ze środków funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych.

3. Działalność Zarządu Funduszu

W 2001 r. Zarząd BFG odbył 67 posiedzeń. Były one poświęcone głównie następującym problemom:

- ❖ udzielaniu pomocy finansowej bankom i kontroli jej wykorzystania,
- ❖ realizacji obowiązków wynikających z gwarantowania środków pieniężnych,
- ❖ gromadzeniu i analizowaniu informacji o bankach,
- ❖ unormowaniom prawnym dotyczącym zadań i działalności Funduszu,
- ❖ informatyzacji pracy Biura Funduszu,
- ❖ gospodarce finansowej,
- ❖ podnoszeniu kwalifikacji pracowników Funduszu,
- ❖ doskonaleniu struktury organizacyjnej Biura Funduszu.

Zarząd BFG podjął w 2001 r. 220 uchwał, w tym:

- ❖ 70 – związanych z realizacją gwarancji i kontrolą wykorzystania pomocy,
- ❖ 101 – dotyczących działalności pomocowej, w tym pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych.

4. Organizacja Biura Funduszu

Bankowy Fundusz Gwarancyjny swoje ustawowe zadania realizuje poprzez Biuro, w którego strukturze jest wyodrębnionych siedem departamentów, stanowisko kontroli wewnętrznej, Sekretariat Rady Funduszu oraz dwa stałe komitety.

Poszczególne komórki organizacyjne wykonują następujące zadania:

- ❖ **Departament Realizacji Gwarancji** wykonuje zadania bezpośrednio związane z realizacją gwarancji;
- ❖ **Departament Działalności Pomocowej** realizuje zadania w zakresie udzielania pomocy finansowej bankom w sytuacji niebezpieczeństwa niewypłacalności (z funduszu pomocowego) oraz udzielania pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych;
- ❖ **Departament Analiz Sektora Bankowego** gromadzi i analizuje informacje dotyczące bieżącej sytuacji banków oraz sporządza oceny i prognozy rozwoju ich sytuacji w przyszłości;
- ❖ **Departament Kontroli i Monitoringu** realizuje zadania związane z monitoringiem i kontrolą sytuacji banków, którym Fundusz udzielił pomocy, jak też z realizacją funkcji kuratora;
- ❖ **Departament Finansowy** realizuje zadania związane z gospodarką finansową, prowadzeniem księgowości oraz rozliczeniami Funduszu;

- ❖ **Departament Prawny** zapewnia obsługę prawną Funduszu, a także reprezentuje Fundusz w postępowaniu sądowym i administracyjnym oraz przed innymi organami orzekającymi;
- ❖ **Departament Organizacyjny** zapewnia obsługę organizacyjną Zarządu i Biura Funduszu, prowadzi sprawy związane z zatrudnieniem pracowników, organizacją pracy, obsługą administracyjną oraz odpowiada za techniczną, informatyczną, lokalową i materialną infrastrukturę Biura;
- ❖ **Stanowisko Kontroli Wewnętrznej** realizuje zadania związane z badaniem prawidłowości i zgodności działania komórek organizacyjnych Biura Funduszu z przepisami prawa;
- ❖ **Sekretariat Rady** prowadzi obsługę merytoryczną, organizacyjną i techniczną Rady Funduszu w wykonywaniu zadań statutowych;
- ❖ **Komitet do spraw Zarządzania Aktywami** kreuje i nadzoruje politykę lokowania wolnych środków finansowych Funduszu;
- ❖ **Komitet do spraw Oceny Wniosków Pomocowych** wydaje opinie do przygotowywanych przez Departament Działalności Pomocowej wniosków w sprawie udzielenia bankom pomocy finansowej z funduszu pomocowego oraz pożyczek z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych.

5. Działalność informacyjno-promocyjna

W 2001 r. wydano pierwszy w historii Funduszu „Raport Roczny BFG za 2000 rok” (w językach polskim i angielskim), dwa podwójne numery kwartalnika „Bezpieczny Bank”, cztery numery „Biuletynu Bankowego Funduszu Gwarancyjnego” oraz teksty ustawy i statutu BFG (w trzech wersjach językowych – polskiej, angielskiej i rosyjskiej). Ponadto kontynuowano zaopatrywanie banków w ulotki informujące o systemie gwarantowania depozytów.

Uruchomiono cykl publikacji o BFG w formie wywiadów prasowych i radiowych udzielanych przez Przewodniczącego Rady Funduszu i członków Zarządu.

W siedzibie Funduszu odbyły się trzy seminaria naukowe z udziałem pracowników naukowych oraz doświadczonych praktyków bankowych:

- ❖ w dniu 22 lutego na temat: „Kryteria oceny stanu niebezpieczeństwa niewypłacalności banku”;
- ❖ w dniu 12 kwietnia na temat: „Program alternatywnych działań w obliczu potencjalnych zaburzeń w funkcjonowaniu sektora finansowego w Polsce”;
- ❖ w dniu 29 listopada na temat: „Miejsce i rola małych i średnich banków w polskim systemie bankowym – szanse i zagrożenia rozwoju”.

Z działalności BFG

Szczególnym przykładem działalności informacyjno-promocyjnej było wygłaszanie przez członków Zarządu Funduszu wykładów na temat istoty systemu gwarantowania depozytów i działalności BFG (w 2001 r. wykłady takie wygłoszono w Wyższej Szkole Ubezpieczeń i Bankowości oraz w Wyższej Szkole Administracji i Biznesu).

IX. ZAKOŃCZENIE

Pogarszanie się ogólnej sytuacji gospodarczej Polski w 2001 r. znalazło odzwierciedlenie także w sektorze bankowym. Z tego względu Rada Bankowego Funduszu Gwarancyjnego uchwałą nr 32/2001 z dnia 22 listopada 2001 r. ustaliła maksymalną stawkę (0,4% sumy środków pieniężnych zgromadzonych w banku na wszystkich rachunkach, stanowiących podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej) tworzenia przez banki funduszy ochrony środków gwarantowanych w 2002 r.

Upadłość banku stanowi rozwiązanie ostateczne. W 2002 r. Bankowy Fundusz Gwarancyjny – we współpracy z Komisją Nadzoru Bankowego – będzie wspierać, poprzez pożyczki z funduszu pomocowego, przejmowanie banków w stanie niebezpieczeństwa niewypłacalności przez banki znajdujące się w dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej.

Z uwagi na fakt, że działalność pomocowa w 2002 r. w istotnej części będzie finansowana ze środków pochodzących ze spłat wcześniej udzielonych przez Fundusz pożyczek, utrzymana została polityka zmniejszania obciążeń banków z tytułu obowiązkowej opłaty rocznej. Rada Funduszu ustaliła na 2002 r. niższe od obowiązujących w roku poprzednim stawki obowiązkowej opłaty rocznej. Uchwałą nr 33/2001 z dnia 22 listopada 2001 r. Rada BFG uchwaliła stawki w wysokości 0,08% sumy aktywów bilansowych, gwarancji i poręczeń ważonych ryzykiem oraz 0,04% sumy ważonych ryzykiem zobowiązań pozabilansowych pomniejszonych o gwarancje, poręczenia i linie kredytów przyrzeczonych, a także ustaliła, że podstawą naliczenia opłaty jest stan aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem na dzień 31 grudnia 2001 r. Termin wniesienia opłaty obowiązkowej został określony na dzień 15 marca 2002 r.

W 2002 r. Bankowy Fundusz Gwarancyjny będzie wspierał procesy łączeniowe banków spółdzielczych środkami z funduszu restrukturyzacji banków spółdzielczych.

Zintensyfikowane zostaną monitorowanie i kontrola banków korzystających z pomocy Funduszu, wspomagane nowymi narzędziami analitycznymi. Wdrożona będzie nowa procedura wykonywania kontroli bezpośrednio w bankach.

Bezpieczny Bank

Na podstawie analiz instytucjonalnych rozwiązań w zagranicznych systemach gwarantowania, w tym zwłaszcza sposobów finansowania działalności gwarancyjnej, będą kontynuowane prace nad ewentualną modyfikacją zasad funkcjonowania systemu gwarantowania depozytów w Polsce.

Przypisy

- ¹⁾ Komisja Nadzoru Bankowego zawiesiła działalność BS we Włodowicach 5 lipca 2001 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie nie dotrzymał miesięcznego terminu, wynikającego z art. 160 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, na rozpatrzenie wniosku o ogłoszenie upadłości (30 dni). Czas oczekiwania na wydanie przez sąd decyzji o ogłoszeniu upadłości Banku wyniósł 57 dni.
- ²⁾ 1 euro = 3,8843 zł zgodnie z tabelą kursów NBP nr 169/A/NBP/2001 r. z 31.08. 2001 r.
- ³⁾ Sąd Okręgowy w Częstochowie nie dotrzymał ustawowego terminu rozpatrzenia wniosku. Art. 22 ust. 7 ustawy o BFG przewiduje termin 14-dniowy – Sąd wydał postanowienie o przedłużeniu terminu wypłat po upływie 64 dni od złożenia wniosku przez Fundusz.
- ⁴⁾ Pismo w tej sprawie Minister Finansów skierował do Ministra Sprawiedliwości w dniu 15 stycznia 2002 r. W odpowiedzi Minister Sprawiedliwości poinformowała o przekazaniu prezesom sądów okręgowych pism zobowiązujących do zwrócenia uwagi sędziom orzekającym w przedmiotowej kategorii spraw na obowiązek przestrzegania ustawowych terminów rozpoznawania wniosków.
- ⁵⁾ W dniu 12 lutego 2002 r. Komisja Nadzoru Bankowego ustanowiła Fundusz kuratorem w tym banku.
- ⁶⁾ W ramach analizy zagranicznych systemów gwarantowania depozytów zostały sporządzone opracowania: „Informacja dotycząca instytucjonalnych rozwiązań w zagranicznych instytucjach gwarantowania depozytów” oraz „Rola banku centralnego oraz współdziałanie z systemem gwarantowania depozytów w stabilizowaniu systemu bankowego w krajach Unii Europejskiej”.
- ⁷⁾ Zgodnie ze zmianą w ustawie o BFG, od dnia 1 stycznia 2001 r. skład Rady został rozszerzony o czwartego przedstawiciela NBP.
- ⁸⁾ Zmarł w dniu 12 stycznia 2001 r.